

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מ"ל או לפקס.

תענית - י"ג

1. בתענית ציבור מתקבצים בבית הכנסת מן הבוקר. כיצד סדר היום?

מהבוקר ועד חצות בודקים במעשי בני העיר, האם יש גזל וחמס.

ברבע השלישי של היום קוראים בתורה ובהפטרה. וברבע האחרון מבקשים רחמים שנא': "ויקמו על עמדם וכו' ויקראו בספר...רביעית היום ורביעית מתודים וכו'". ואין לומר שהתורה והתפילה היא במחצית הראשונה של היום שכתוב "...ובמנחת הערב קמתי מתעניתי וכו'".

2. האם מותר לרחוץ בתשעה באב ובתענית ציבור?

רב חסדא: בט' באב ואבל אסור בין בחמין ובין בצונן. בתענית ציבור - מותר רק בצונן. והוכיח רב אידי מדשנינו 'נועלין את המרחצאות' משמע של חמין. שאם נאסר צונן היה נכתב 'אסור ברחיצה' [אבל סוכרין הנהרות ודאי לא שייך לכתוב]

ראיה לרב חסדא: שנינו 'כל חייבי טבילות טובלין כדרך בין בתשעה באב ובין ביוה"כ'. ובודאי מדובר בצונן. [שהרי חמין שואבין] משמע, שסתם אדם אסור אף בצונן. ונדחה: שיתכן שמדובר בחמי טבריה, אך בצונן מותר לכולם. ומה שאמר ר"ח סגן הכהנים שכדאי בית אלוקינו לאבד עליו טבילה פעם אחת בשנה, ואם מותר בצונן יכול לרחוץ בצונן ולא לאבד, יש לפרש במקום שלא שכיח צונן ולפיכך יאבד טבילה.

3. באילו אופנים מותרים האיסורים של התענית?

מלאכה מותרת בליל התענית. נעילת סנדל מותרת בדרך, וכשנכנס לעיר חולץ. רחיצה בחמין מותרת בפניו, ידיו ורגליו. [ובצונן כל גופו]. ולמסקנת הגמרא, אבל ומנודה דינם כנ"ל, למעט רחיצה, שלגבי אבל אסור אפילו להושיט אצבעו בחמין וכן אסור כל גופו בצונן. ומה שמצינו אצל ר' יוסי ב"ר חנינא שכשמתו בניו רחץ כל גופו בצונן, היה זה משום ש'תכפוהו אבליו' - מתו בזה אחר זה. וכמו ששנינו שיותר לו לגזוז שערו בתער [ולא במספרים] דרך שינוי, ומכבס כסותו במים [ולא בנתר וחול].

4. לדעת רבא, אבל מותר לרחוץ כל גופו בצונן בדומה לבשר ויין שמוותרים. מהיכן הקשו עליו?

שנינו: אין הבוגרת רשאה לנוול עצמה בימי אבל אביה, אלא תתקשט כדי שיקפצו עליה לישאנה. משמע, נערה רשאה וכנראה שמדובר בניוול של רחיצה ודווקא בצונן שהרי בחמין אפילו אצבע אסור. ומתמצים שמדובר בניוול של כיחול ופירכוס. [וכן אין להביא ראיה ממעשה הנ"ל של ר' יוסי ב"ר חנינא כיון שמדובר בתכפוהו אבליו] ולא יכא באמרי דעת רבא שאבל אסור בצונן ושונה מבשר ויין שמויעדים להפיג דאגתו ולא לשם תענוג. הלכה: אבל אסור לרחוץ כל גופו ואפילו בצונן. ופניו ידיו ורגליו מותר רק בצונן. לסוך גופו בשמן אסור ואפילו כל שהוא אבל להעביר הזוהמא מותר. [כיבוס גם כן אסור]

5. תפילת עננו שמוסיפים בתפילה, היכן מזכירים אותה?

רב יהודה - יחיד שקיבל ע"ע תענית בין גואל לרופא, וחלק עליו רב יצחק בנו שאין היחיד קובע ברכה לעצמו אלא בשומע תפילה.

והקשו על רב יצחק מהברייתא: [לגבי תענית] אין בין יחיד לציבור אלא שזה מתפלל 18 וזה מתפלל 19 [כולל עננו]. ואין לומר יחיד וציבור ממש, שהרי בתע"צ הש"ץ מתפלל 24, אלא הכוונה יחיד בתענית יחיד 18, יחיד בתע"צ 19. ומוכח שהיחיד קובע ברכה. ונדחה: שיתכן שמדובר ציבור ממש והכוונה לשלש התעניות הראשונות שבהם אין 24 ברכות.

6. כיצד ניתן לומר שב-3 תעניות ראשונות אין 24 ברכות, הרי שנינו 'אין בין' הראשונות לאמצעיות אלא איסור מלאכה, משמע שב-24 ברכות הם שווין

להו"א: תירצו - שהתנא שייר הבדלים נוספים. ונדחה: א. שהרי לא שייר הבדל נוסף כדי שנאמר שהשאר גם הבדל זה, ב. כתוב מפורש 'אין בין', תירוץ א': התנא עוסק באיסורים שבתענית ולא לגבי תפילות.

תירוץ ב': גם בתעניות האמצעיות אינו מתפלל 24, ורק בתעניות האחרונות מתפלל 24. ולהלן מקשה על כך הגמרא.